

TJODist Bülteni

Hocamızla Söyleşi

Prof. Dr. ORHAN ÜNAL

Hocam, öncelikle söyleşi talebimizi kabul edip zaman ayırdığınız için TJOD İstanbul Şubesi adına çok teşekkür ederim. Bize kendinizi tanıtip eğitim ve meslek hayatınızdan bahseder misiniz?

İstanbul İÜ Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'nden 1979 yılında mezun olduktan sonra aynı fakültede Kadın Hastalıkları ve Doğum ihtisası yaptım. Daha sonra askerlik ve mecburi hizmetimi takiben Zeynep Kamil Hastanesi'nde başasistan (Uzm. Dr) olarak çalıştım. Doçentliğimi bu hastanede çalışırken 1990 yılında aldıktan sonra Kartal Dr. Lütfi Kırdar Eğitim Araştırma hastanesine Kadın Hastalıkları ve Doğum Klinik Şefi olarak atandım. 23 yıl gibi bir süre burada jinekolojik Onkolojik Cerrahi ve Ürojinekoloji- Pelvik rekonstruktif Cerrahi ameliyatları yaptım. Jinekolojik Onkoloji yandal uzmanlığını aldıktan sonra 2013 yılında Sakarya Üniversitesi Tıp Fakültesi Eğitim Araştırma Hastanesi'ne Profesörlük ünvanı ile atandıktan sonra Jinekolojik Onkolojik cerrahi yandal ihtisas eğitimi verdim. 2018 yılında Sakarya' dan ayrıldıktan sonra Yeditepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı'nda öğretim üyeliği görevine başladım. Halen meslek hayatım bu konumda devam etmektedir.

Doktor ve Kadın Hastalıkları ve Doğum hekimi olmaya nasıl karar verdiniz?

Çocukluğumda bir eczanede eczacı kalfası olarak yaz dönemlerinde çalışırken doktor ya da eczacı olmayı hep düşünürdüm. Kadın hastalıkları ve doğum hekimi olmaya karar verme nedenlerimden biri ise; staj yaparken polikliniklerdeki rotasyonlar sırasında gördüğüm haliyle çoğu hastalığın, özellikle dahili kliniklerde tam bir çözüme ulaşamamış olması idi. Örneğin romatizmal hastalıklara, kalp hastalığına, diabete yönelik tedavilerde kesin sonuçlar alınamıyor, hastalar tekrar tekrar polikliniklere geliyordu.

Oysa cerrahi branşlarda yapılan ameliyatlara tedavi konusunda bir çözüm üretilebiliyor kanaatindeydim. Bu yüzden ya genel cerrahi ya da kadın doğum gibi iki büyük stajdan etkilendiğim için bu dallardan birinde ihtisas yapmayı düşünüyordum. Diğer taraftan biraz stajyer evhamları yaşamamanın ötesinde bir tip olduğumdan olacak herhalde her stajda öğrendiğim yeni hastalıkları acaba kendimde de var mı diye huzursuzluk duyuyordum.

Örneğin dahiliye stajındayken kalbimi dinliyor üfürüm duyuyorum diye kardiyoloji hocasının dersinden sonra odasına gidip beni muayene etmesini sağlıyor, senin bir şeyin yok oğlum, olsa da 60'ına kadar yaşarsın deyip beni kovduğunu hatırlıyorum. Nitekim cerrahide rektum kanserinden şüphe duydum. Çünkü o stajda da kabızlık ve gaz şikayetlerim giderek artmıştı. Ancak başka staja gidince şikayetlerim tamamıyla geçmiş, duyduğum endişe ortadan kalkmıştı. Diğer stajlarda da bu durum devam etti. Ta ki kadın doğum stajına kadar. Orada kendimi rahat hissetmiştim. En azından kadın hastalığı bende olmayacaktı. Öte yandan doğum olunca anne bebeğini eline alınca bir sonuca varılmış oluyor, hasta da sürüncemede kalmıyordu. İşte benim yapacağım ihtisas dalı bu olmalıydı dedim ve iki tercihimden biri olan cerrahi de ortadan kalkınca kadın doğum ihtisası yapmaya karar verdim. Öylece karar verip benimsemiş oldum.

Hem Onkoloji hem Ürojinekoloji Bilim Dallarında aktif olarak çalışıyorsunuz. Bu bilim dallarının sizin açınızdan artıları ve eksilerini asistan ve yeni uzmanlar için değerlendirebilir misiniz?

Eğitim ve araştırma hastanesinde çalıştığım 1990'lı yıllarda kliniğimize çok sayıda kanser vakaları gelirdi. Jinekolojik Onkolojik cerrahi o tarihlerde henüz yan dal değildi ve bu tür ameliyatları izleyerek, yardım alarak yapabiliyorduk. Gereği gibi cerrahisini tam olarak başarmak adına başlangıçta Cerrahpaşa'daki hocalarımızdan yardım aldım. Bu yüzden değerli hocam Prof. Dr. Derin Kösebay'a, özellikle minnet borçluyum.

TJODist Bülteni

Allah rahmet eylesin. Bizzat hastanemize gelerek kanser ameliyatlarında yardımcı olarak radikal histerektomi, retroperitoneal lenfadenektomi operasyonlarını geliştirmemi sağlayarak motive ettiler.

Üriner inkontinans ameliyatlarını da çok seviyordum klinik şefi olmam itibarıyla ürojinekoloji polikliniği kurulmasını sağlayarak ilgi duyan uzmanlarla hasta muayene ve tedavilerini sağladık. Prof Dr. Önay Yalçın hocadan çok etkilenmişim; bu bilim dalının gelişip bugünlere gelmesinde çok büyük emeği var hocamızın. Gerek derneğimizin kurulmasında gerekse çatısını oluşturduğu ürojinekoloji kliniğine büyük emeği olmuş, bugün dışarıdan gelip eğitim alan birçok doktor arkadaşlarımızın yetişmesine vesile olmuştur. Kendisini hocalığımı yaparken daima örnek almışımdır. Bir eğitici olarak asistan ve yeni uzman arkadaşlarımın da meraklı ve devamlı kendini geliştirme arzusunda olması gerektiğine inanıyorum.

Gerek jinekolojik onkoloji gerekse ürojinekoloji alanlarında, yan dal statüsünde spesifik ameliyatların yapılması nedeniyle hastaların tedavi başarısında önemli katkı sağlandığından hekim için de meslek hayatında kendisine özgüveni arttırıcı pozitif bir etkisi olduğu kanaatindeyim. Komplikasyonlarla baş etmenin yollarını ve olmaması için ne yapmak gerektiğini öğreniyorsunuz. Olay sadece ameliyat değil, bu hastaların takip ve konservatif tedavileri de işin içinde önemli bir kısmı oluşturmaktadır. Edinilen tecrübe yıllar içinde sağlanmıştır. Bunun en iyi örneği olarak stres üriner inkontinansın tedavi aşamalarına yıllar içinde bakmak suretiyle anlayabiliriz. Kelly plikasyonları ile başlayan sürece 80-90 lı yıllarda Marshall Marchetti Krantz, Burch, Sling operasyonları, 2000'li yıllarda TVT, TOT, Minislingler girerek son yapılan girişim, geride kalanların çoğunu tabii ki endikasyonlarına göre terk etmek zorunda bırakmıştır. Aynı durum jinekolojik onkolojik ameliyatlarında kemoterapi tedavilerinde de görmekteyiz. Bunlar yan daldaki çalışmaların gelişme konusunda artıları olmuştur. Ancak tabidir ki bu denli spesifikleşme, klinisyen için obstetriden ve infertilite/endokrinden uzaklaşmayı gündeme getirir ki bu durum negatif durum gibi gözükse de herkesin her konuda mükemmel olması mümkün değildir. Zaten sadece yan dalda hasta alındığında bile her şeyi en mükemmel tarzda yapmak her zaman kolay değildir. O yüzden bu duruma negatif getiri olarak bakmamak lazım aksine sadece bir konu üzerinde çalışmanın bilimsel ve mesleki getirisi daha olumlu olur.

Aynı zamanda yaptığınız işi çok sevmeli, her ne yapıyorsanız onu seviyorsanız sizin için yorucu ve sıkıcı yanı ortadan kalkar. Hatta o gün ameliyat olmazsa veya iptal oldu ise bu bile sizi üzebilir. Sonuçta mutlaka gelişim içinde olmak ileri yaşta bile sizi genç ve dinç tutar (kendi fikrim). Nerede yenilik varsa izleyin ona mutlaka ulaşmaya çalışın. Zaten bizim zamanımızdaki gibi hastaneler arasında yol kat etmenize de gerek kalmadı. Kitap, cerrahi eğitim için resimli cerrahi atlaslara çoğu zaman başvuruyoruz. İnternete girince ameliyat tekniklerine, basılı kitaplara hatta geçmiş kongre sunumlarına, online toplantılara ulaşılabilir. Slaytları elimizle hazırladığımız, daktilo ile tezlerimizi, yayınları yazdığımız günlere bakınca yeni neslin ne kadar avantajlı olduğunuzu görüyorum.

Hekimlik hayatınızda geriye dönseniz değiştirmek isteyeceğiniz şeyler var mı?

Aslında geriye baktığımda her şeyi zamanında ve bir plan dahilinde yaptığımı görüyorum ve değiştirmek istediğim fazla bir şeyler de bulamıyorum. Ancak yurtdışında örneğin Amerika'da ilgi duyduğum alanda spesifiye olmuş bir klinikte uzmanlık sonrası bir süreliğine de olsa bulunmak çalışmak isterdim.

Meslek yaşantınızda başınıza gelen ve sizi etkileyen anılardan örnek verebilir misiniz?

1990 lı yıllarda Dr. Lütfi Kırdar Eğitim Araştırma Hastanesi'nde Genel Cerrahide ameliyat olan bir hasta için konsültasyona çağırılmışım. Cerrahinin hocası batında kitle olarak açtığı hastada sigmoid üzerindeki tümoral kitle nedeniyle uzunca bir barsak segmentini çıkarmış overdeki tümoral kitle için de benim dahil olmamı istemişti. Ben histerektomi ve bilateral salpingo-ooferektomisini yapmışım. Orijini tam olarak belli olmadığından over ca gibi kabul edip pelvik-paraaortik lenfadenektomisini de yaptım. Üreterdeki tutulumu için de üroloji çağrıldı. Üreterin alt bölümü çıkarılıp uretero-neosistostomisi ve kolostomisi yapıldı. Cerrahinin şefi hocamız ameliyat sırasında bize dönüp "ne güzel bir dayanışma, multidisipliner bir hastanede bu ameliyatı

TJODist Bülteni

yapmak tümörün tam olarak çıkarılması bana keyif veriyor mutlu ediyor” dedi. Biz de operasyonu komplikasyonsuz yapmanın keyfi içerisinde ameliyathaneden ayrıldık.

Yaklaşık 10 gün sonra cerrahi hocası beni telefonla arayarak ‘Geçen girdiğimiz multidisipliner operasyonun patoloji sonucu ne çıktı biliyor musun?’ dedi. Ben de merak ve heyecanla orijinini merak ederek sordum. Yapılan lenf bezi biyopsilerinin patolojik incelemesine göre metastaz düşünülmüş ve gastro intestinal sistemin araştırılması diye not düşülmüş dedi. Meğerse ameliyathane personeli (o zaman patolojiye gönderme işinde biz asistanı, asistan da personeli görevlendirirdi) sadece benim çıkardığım lenf bezlerini patolojiye yollamış. Diğerlerini bir torbaya koyup lüzumsuz ! bularak çöpe atmış. Böylece koca barsak segmenti atıldığından patolojinin sadece lenf bezine bakarak orijini belli olmayan metastatik adenokanser tanısı konduğu hasta, medikal onkolojiye gönderildi. Ben de herhalde hasta veya sahipleri bizden şikayetçi olmuşlardır diye en azından idareden yazı bekledim. Aradan 4 yıl geçmişti. Onkoloji polikliniğinden geçerken bir kadın ‘Dr. Orhan Bey’ diye arkamdan seslendi. Dönüp baktığımda zayıf ufak tefek bir kadının oturduğu bankodan bana ‘Hocam beni tanıdınız mı?’ diye seslendiğini işittim. ‘Tanıyamadım kusura bakmayın.’ dedim. ‘Ben hani yıllar önce ameliyatta organları çöpe atılan hastayım’ dedi. Ben o anda donup kaldım kadıncağz kemoterapiler sonrası kontrollere geliyormuş. Hala yaşadığını görünce çok sevindim ama durumunu sormadım şaşırmışım ne diyeceğimi bilemedim kendisini görmekten çok mutlu olduğumu söylemekle yetindim. Bu olaydan sonra hiçbir ameliyatımda asistan veya kendim tarafından patolojiye piyes gönderilmesinden ve patoloji gönderi kağıdının doldurulduğundan emin olmadıkça ameliyathaneyi terk etmedim.

Sizin müzik yeteneğiniz ve harika bir sesiniz olduğunu ve bazı kongrelerde sahnede performans sergilediğinizi biliyoruz. Bundan biraz bahsedebilir misiniz?

İltifatınız için teşekkür ederim. Yetenek dersek 1976 yılında şimdi TV programlarında izlediğimiz “Yetenek Sizsiniz” isimli yarışma programının bir benzeri Öztürk Serengil’in sunuculuğunu yaptığı, Toto Karaca, Altan Erbulak, Cevat Kurtuluş gibi komedyen sanatçıların Nurhan Damcıoğlu, Huysuz Virjin gibi kantocuların ve adları her programda değişen komedyen tiyatrocuların olduğu zengin bir jüri kadrosuna sahip “Gülünüz Güldürünüz” isimli o zaman tek kanal olan TRT deki TV programına katılmayı benim adıma sınıf arkadaşlarım, haberim olmadan yaptıkları başvuru ile bu yarışmaya katılmamı sağlayarak 22 yaşında stajyer bir öğrenci iken müzik ve gösteri performansına başlamış olduğumu anımsıyorum.

Sonrasında fakülte yıllarında her 14 mart Tıp balosunda, kongre gala yemeklerinde, kutlamalarda aranılan bir ses sanatçısı takdimci ve stand-upçı olmuştum. Kongre boyunca yapılan sunumların eğlenceli kısmını hocaların taklitleri ile değiştirip sunuyordum ve güldürüyordum. Tabi ki zamanın siyasi liderlerinin taklitlerini hoşgörülerini ile, daha öğrenci iken, yarışma sırasında tanışma imkanı bulduğum değerli tiyatrocunun Toto Karaca tarafından jübilesine davet edildiğim spor sergi sarayında seyirci karşısında yapmıştım. Yine en büyük kongremizi gerçekleştiren TJOD (Türkiye jinekoloji ve Obstetri Kongresi) da 2017 yılında gala gecesi için düzenlenen ve sesi güzel yetenekli hocalarımızın yarışmacı olarak katıldığı “Bu Ses Jinekoloji” yarışmasında yine hocalarımızdan oluşturulan jüri tarafından birinci (Şampiyon!) seçildim. Hala yine bazı yemekli toplantılarımızda bu tür sesli faaliyetlerimi değerli arkadaşlarım arzu ettiklerinde (etmelerini de içimden istediğimi söyleyebilirim) şarkı söylemeye devam etmekteyim. İnsanları gülerken görmek ve eğlendiklerini hissetmek beni de mutlu ediyor ve kendim için de pozitif enerji oluyor diye düşünüyorum.

Bunun dışında başka özel ilgi alanlarınız ve hobileriniz var mı? Emeklilik planlarınız nelerdir?

Tenis oynamayı çok seviyorum. Ama Sakarya Üniversitesi’nde çalışmaya başladıktan sonra uzun süre tenise gereken zamanı ayıramadığımdan dolayı eski performansım yok. Ancak seyretmeyi de seviyorum. Türk sanat müziğine olan düşkünlüğüm nedeniyle hastanemizde kurduğumuz koro ile çalışmalar yapıyoruz. Bu arada ülkemizde büyük kayıplar vermemize neden olan gerek Covid-19 pandemisi ve gerekse de Kahramanmaraş depremi nedeniyle koro çalışmalarına iki defa ara vermek zorunda kaldık.

TJODist Bülteni

Emekliliğimi bir deniz kenarında sahil kasabasında (İzmir/Urla olabilir) ailemle birlikte geçirmenin bana uygun olacağını düşünüyorum ve hatta hazırlıklarımı da bu yönde yapıyorum. Belki oradaki bir özel hastanede çalışmaya devam ederim, sağlık koşullarım uygun olduğu ölçüde (emekliliğe bakınız). Çünkü mesleğimi çok seviyorum beni hayata bağlayıp aktif kalmamı sağlıyor gibi geliyor bana.

Kadın Hastalıkları ve Doğum hekimliğinin günümüzde geldiği noktayı nasıl değerlendiriyorsunuz?

Yan dal uzmanlığının yaygınlaşması ile birlikte branşımız daha spesifikleşme ve gelişme yoluna girdi. Örneğin endoskopik cerrahide olan gelişmeler ekonomik bakımdan gelişmiş ülkeleri aratmayacak düzeyde ve hatta bazı merkezlerimizde birçok ileri ülke kliniklerinin de önüne geçmiş durumdadır. Nereden anlıyorsunuz dersiniz kongrelerdeki olguların takdimi, yazılan uluslararası makaleler her konuda yeterli olduğumuzu kanıtlıyor. Kendi dalım jinekolojik Onkoloji alanında ve ürojinekoloji alanında aksatmadan bütün çağdaş girişimleri, ameliyatları başarı ile yaptığımızı görüyorum. Endoskopik cerrahide geline son aşama olan Robotik Cerrahi ile jinekolojik onkoloji ameliyatlarını yapabiliyoruz. Sıkıntımız sadece mali sorunlar, tek kullanımlık aletlerin doların artmasıyla ortaya çıkan temin etmedeki güçlüklerdir.

Son olarak söylemek istediğiniz bir şey var mı?

Genç hekimlerin çoğunun tıp eğitimini, sadece sınavlara girmek ve geçince de başardığını sanmak olduğunu görüyorum. Oysa biz hekimler asıl sınavımızı hastanın karşısında veriyoruz ve her hasta bizim için geçmek zorunda olduğumuz hayati bir sınavdır. Hasta karşısındaki sınavımızda kalmak gibi bir lüksümüz olmadığından eğitim aldığımız fakülte yılları dahil olmak üzere uzmanlık için hazırlandığımız asistanlık yıllarını çok iyi değerlendirmek gerekir. Bize ne anlatılırsa veya verildiği kadarıyla yetinmek doğru değildir. O yüzden bilimsel kongrelere katılıp özel ilgi alanımıza giren konularda eğitimimizi geliştirmek bilгимizi arttırmak yenilikleri takip etmek geri kalmamak gerekir.

Tıp eğitiminde bilgi almaya ömür yetmez. Geride kalmayalım bilgi bakımından cahil olmayalım. Bir de Hipokrat'tan beri bilinen "ağrı dindirmek Allah sanatıdır, hastaya zarar verici tıbbi uygulamalardan kaçınmak gerekir" öngörüsünü akıldan çıkarmamalıyız. Hastalara başka doktor tarafından konulan tanı ve uygulanan tedavileri tasvip etmesek de deontolojinin de gereği olarak o hekim hakkında bir kınamada bulunmak veya suçlamak doğru değildir. Böyle durumların veya komplikasyonların bizim de başımıza gelebileceğini daima aklımızda tutmalıyız. Bizi zor durumda bırakacak kişi kendi meslektaşımız olmamalıdır diye düşünüyorum. Ancak burada kastettiğim; varsa kusurun örtbas edilmesi değil, nasıl telafi edileceğinin açıklanması olmalıdır.

Ayrıca hep açıklamayı düşündüğüm bu söyleşi fırsatını bana verdiğiniz için teşekkürlerimi bildirir saygı ve sevgiler sunarım.

